

Tina Hedlund, Aquanord
2005-08-22

Rapport

Elfiske Brunträskbäcken

Undersökningen utförd av
Tina Hedlund
Aquanord

Bakgrund

I den nedre delen av Brunträskbäcken finns vandringshinder i form av gamla stockar och annat träbråte sedan flottningen. Malå kommun har planer på att avlägsna detta vandringshinder för att öring skall ha möjlighet att vandra upp i bäcken från Malån. Aquanord har på uppdrag av Malå kommun elfiskat Brunträskbäcken på fyra lokaler i syfte att inventera fiskbeståndet inför borttagningen av vandringshindret. I samband med elfisket skulle elfiskelokalerna även inventeras med avseende på utterspillning och flodpärlmusslor.

Material och metod

Elfisken utfördes på fyra lokaler den 21 augusti 2005 med ett motordrivet elfiskeaggregat av märket Luga. Den nedersta lokalen placerades strax ovanför utloppet till Malån, dvs. nedanför vandringshindret. Nästa lokal placerades precis ovanför vandringshindret. Den tredje lokalen placerades i höjd med en vändplan ca 350 m uppströms lokal två och den fjärde och sista lokalen placerades i den översta delen av bäcken, nära inloppet. Om öring påträffades ovanför vandringshindret skulle en av stationerna (förslagsvis den närmast hindret) elfiskas kvantitativt, dvs. tre elfisken inom en lokal och de resterande tre lokalerna kvalitativt (ett elfiske /lokal).

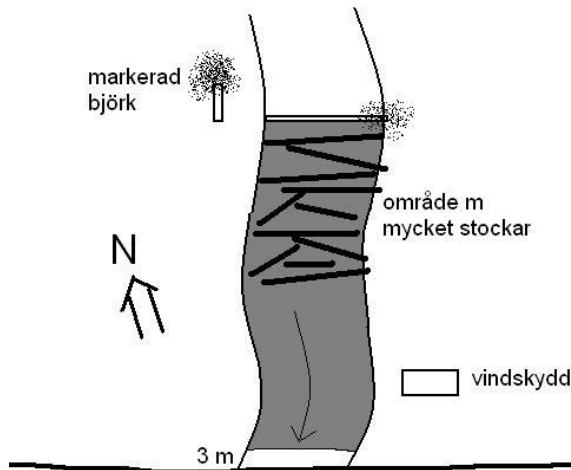
Figur 1. Karta över Brunträskbäcken med elfiskelokalernas placering.

Lokalbeskrivning

Lokal 1. Utloppet (X:7229835 Y:1643756)

Lokalen placerades ungefär tre meter ovanför utloppet till Malån. Den nedersta delen av lokalen är relativt grund. Några meter uppströms börjar området med stockar som delvis dämmer upp bäcken vilket gör att vattendjupet i den övre delen är större. Botten består i den nedersta delen av sten (2-10 cm) men mellan stockarna i den övre delen av lokalen har mycket sand och grus ansamlats på botten. Det fanns relativt gott om alger på lokalen, främst i den nedersta delen. Lokalen är 47 m lång, 2,5 m bred och hade vid elfisketillfället ett medeldjup på ca 0,2 m. Det maximala djupet uppgick till ca 0,5 m. Omgivningen består av en talldominerad blandskog och vid den högra stranden av bäcken fanns ett vindskydd uppsatt.

Lokalen markerades med ett rött kryss på en björk vilken låg över bäcken i övre änden av lokalen samt på en björk på vänstra sidan av bäcken, även den i övre änden av lokalen.

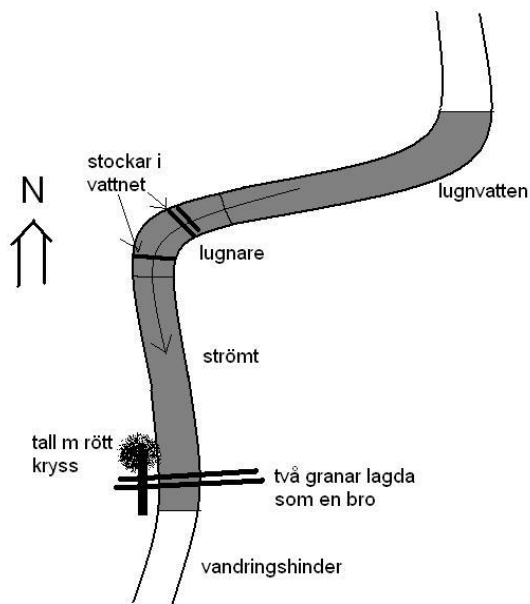
Figur 2a. Ritning över lokal 1. Utloppet.

2b. Foto över lokal 1. Fotoriktning: Uppströms Brunträskbäcken där stockarna börjar.

Lokal 2. Ovan hindret (X:7229970 Y:1643829)

Den andra lokalen placerades precis ovanför den översta delen av vandringshindret. Den nedre delen av lokalen består av en strömsträcka med sten (10-20 cm) och block (30-40 cm). Den mellersta delen av sträckan, vid högersvängen på lokalen, är vattenhastigheten något lägre och vattendjupet ökar. Ovanför lokalens högersväng sjunker vattenhastigheten ytterligare och övergår till lugnvatten. I de övre delarna av lokalen består botten istället av sand med mycket slingväxter längs strandkanterna. Medeldjupet på hela lokalen var vid elfisketillfället ca 0,25 m och det största djupet uppgick till 0,65 m. Lokalen är 48 m lång och ca 2,7 m bred. Omgivningen består av en talldominerad blandskog som övergår i en gräsbevuxen myrmark i den övre halvan av lokalen. Lokalens början markerades med ett rött kryss på en tall till höger (nedströms) om granarna som lagts över bäcken som en bro. Lokalen slutar där bäcken svänger till vänster.

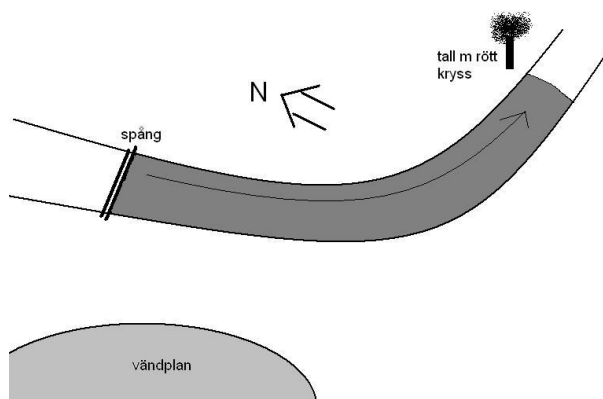
Figur 3a. Ritning över lokal 2, ovan hindret.

3b. Foto över lokal 2. Fotoriktning: Från ”granbron” och uppströms Brunträskbäcken.

Lokal 3. Vändplanen (X:7230216 Y:1643831)

Lokalen börjar en liten bit nedströms vändplanen i slutet av den nybrutna vägen (vid en rödmarkerad tall) och slutar vid en spång i höjd med vändplanen. Botten består till stor del av sten (10-20 cm) och block (20-30 cm), men även bitvis av sand. Det fanns gott om slingeväxter på lokalen, främst i den nedre delen, men även en del mossa och alger. Vattnet är strömt och vattenståndet var vid elfisketillfället normalt. Medeldjupet uppgick till ca 0,25 m och det maximala djupet till 0,5 m. Lokalen är 45 m lång och ca 1,8 m bred. Omgivningen består av en talldominerad blandskog.

Figur 4a. Ritning över lokal 3, vändplanen.

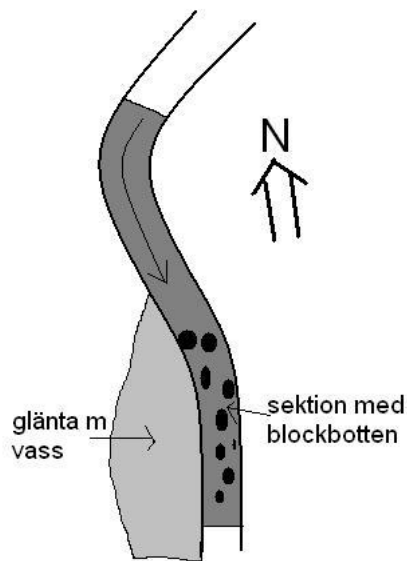
4b. Foto över lokal 3. Fotoriktning: Från spången och nedströms Brunträskbäcken.

Lokal 4. Inloppet (X:7231891 Y:1644235)

Lokalen vid Brunträskbäckens inlopp placerades (från inloppet räknat) vid den första strömsträckan med något blockigare botten. Eftersom omgivningen består av myrmarker finns det inte några långa strömsträckor i denna del av bäcken varför vattenhastigheten i huvuddelen av lokalen är lugn. Botten på lokalen består i den nedre delen av block (20-40 cm) varvat med finsediment, i den övre delen av lokalen består botten av finsediment med enstaka bitar av trä. Det finns gott om vass inom sträckan, främst i den nedre delen. Lokalen

är 48 m lång och ca 2 m bred. Vid elfisketillfället var medeldjupet ca 0,3 m och det maximala djupet ca 0,5 m.

Figur 5a. Ritning över lokal 4, inloppet.

5b. Foto över lokal 4. Fotoriktning: Från nedre delen av lokalen och uppströms Brunträskbäcken.

Resultat

Resultatet från elfiskena redovisas nedan samt i bilaga 2 (elfiskeprotokollen). Totalt fångades fem olika arter under elfisket. Dessa var öring, elritsa, gädda, abborre och lake. Tabell 1 visar vilka arter samt hur många individer av varje art som fångades vid de olika lokalerna. Öring fångades i alla lokaler utom vid bäckens inlopp. Eftersom öring påträffades i lokalen ovanför vandringshindret elfiskades denna lokal tre gånger, dvs. ett kvantitativt elfiske utfördes.

Tabell 1. Antal fångade individer av olika arter inom lokalerna.

	Utloppet	Ovan hindret	Vändplanen	Inloppet
Antal elfisken	1	3	1	1
Öring 0+			10	
Öring >0+	1	4	1	
Elritsa	4	2	6	
Gädda		1	1	
Abborre	1			
Lake				1

Individtäthet

Eftersom lokal 2 (ovanför hindret) elfiskades tre gånger till skillnad från de andra lokalerna och de olika lokalerna har olika arealer är det svårt att jämföra elfiskeresultaten utifrån tabell 1. I tabell 2 visas de beräknade individtätheterna /100 m² för de olika lokalerna. Siffrorna är tagna ur de data som kommer att inrapporteras till elfiskeregistret enligt den datoriserade versionen av elfiskeprotokollet från fiskeriverket. De statistiska beräkningarna kan skilja sig mellan bäckarna beroende av antalet elfiskeomgångar samt antal fångade fiskar per omgång.

Tabell 2. Uppskattat antal individer /100 m² av olika arter inom lokalerna.

	Utloppet	Ovan hindret	Vändplanen	Inloppet
Antal elfisken	1	3	1	1
Elfiskad yta m ²	94	130	81	96
Öring 0+			25,7	
Öring >0+	1,9	3,4	2,2	
Elritsa	10,9	1,5	19	
Gädda		0,9	2,5	
Abborre	2,4			
Lake				2,3

De högsta tätheterna av öring återfanns vid vändplanen, men vid denna lokal fanns nästan bara årsyngel. I lokalen ovan vandringshindret återfanns den högsta tätheten av större öring.

Lokal 1. Utloppet.

Vid denna lokal fångades en >0+ öring, fyra elritsor och en abborre. Abborren har antagligen vandrat upp från Malån. Lokalen borde passa öring, trots detta återfanns endast en öring vid elfisket. Ingen utterspillning och inga flodpärlmusslor hittades på lokalen.

Lokal 2. Ovan hindret

Efter tre elfiskeomgångar hade fyra >0+ öringar fångats, två elritsor och en liten gädda. Den övre delen av lokalen som är mycket lugnflytande passar utmärkt för gädda när den finns i bäcken, dock kommer antagligen inget stort gäddbestånd (vare sig i antal eller storlek) att kunna bildas då bäcken är liten. Tre av öringarna trivdes dock tydligen också i det lugna partiet av bäcken då de fångades där. Ingen utterspillning och inga flodpärlmusslor hittades inom lokalen.

Lokal 3. Vändplanen

Inom denna lokal återfanns det största antalet öringar, detta trots endast en elfiskeomgång. Tio årsyngel och en äldre öring fångades. Lokalen verkade lämplig för öringlek och uppströms spången sågs ett vak under elfisket. Sex elritsor och en liten gädda fångades också. Ingen utterspillning och inga flodpärlmusslor hittades inom lokalen.

Lokal 4. Inloppet

Vid denna lokal fångades endast en lake. Lokalen är inte lika lämplig för öring som de tre tidigare, trots detta har det enligt en bybo i Brunnäs funnits öring i denna del av bäcken tidigare. Det har ju dock satts upp ett vandringshinder ovanför elfiskelokalen för att utsatt öring från sjön inte skall vandra ner, vilket kan var en orsak till att lokalen vid elfisketillfället saknade öring.

Sammanfattning

Öring återfanns på tre av fyra lokaler i Brunträskbäcken trots vandringshindret i den nedersta delen av bäcken. Varken utterspillning eller flodpärlmusslor hittades i någon av de undersökta lokalerna, detta trots att lokalerna såg ut att kunna passa för flodpärlmusslor. Det skall dock påpekas att endast ca 200 m (4 lokaler á ≈ 50m) av bäcken, som är drygt 3 km lång, har inventerats efter musslor och utter.